

רשימות תל אביביות | תגליות בדרך לכנסייה הרוסית

צמד ברווזים שחורים לבנים משתכשכים במים. מסביב שקט נפלא. כמה מאות מטרים מקריית שלום ואתה נמצא כאן בארץ השקט

עקוב

אברהם בלבן
פורסם ב-13.07.21

ינון ייסד את להקת אורתודוזה בשנת 1996 עם אשתו יפעת זנדני צפריר ובשיתוף עם גיבסון בראל ודניאל זעפרני, שהצטרף מעט מאוחר יותר. "אורתו", הוא מסביר, פירושו "ישר" ביוונית, ומכאן אורתודוקס, אורתופדיה וכו'. ה"דה" הגיע מהדאדאיזם. הוא ויפעת נפגשו בבית צבי ושיחקו כמה שנים בתיאטרון הרפרטוארי, אבל חיפשו דרכים להגיע לקהל באופן ישיר ומיידי יותר. הטריגר היה רצח רבין. מיד אחרי הרצח התחילו לעבוד על המופע "מטרבין" (קיצור של המטרה רבין), שבראשיתו עוטים כל המשתתפים מסכות עם פניו רבין ובסיומו יכולים הצופים ללחוץ את ידו של רבין החיה המת. המופע זכה בפרס המופע הטוב ביותר בפסטיבל עכו 1999.

לקראת סוף המשפט מחפש אחד השחקנים בקהל ילד שיגלם את ילד המריבה ואחד מילדי הגן מתנדב בלי היסוס. הקהל מהווה כאן את חבר המושבעים והוא אינו נשאר אדיש: כשהפרקליט מונה את כל נכסי המושל האמורים לעבור לרשות העיר, כולל הארמון עם המאבטחים והצוללות, הקהל נענה בהערות אקטואליות נוספות. המחזה מסתיים כצפוי בניצחונה של גרושה המטפלת המסורה.

מופע הדגל של הלהקה הוא "אבנים". יפעת מראה לי בטלפון הנייד שלה את פתיחת המופע: ששת חברי הלהקה בפנים צבועים בשחור מגלמים בגופם את פסל מורדי הגיטאות, ואחר כך מתחילים להפיח חיים בפסל ולשלב בו דימויים מן העבר וההווה. עשר הדקות הראשונות האלה מרשימות מאוד לא רק מבחינה חזותית אלא גם מבחינת הדמיון השופע וחסר הגבולות. אני יכול להבין מדוע המחזה הוצג כבר למעלה מ-700 פעמים בארץ ובחו"ל וזכה בכמה וכמה פרסים בינלאומיים.

אני מודה לשניים על סבלנותם והם חוזרים לסעודה שהופסקה. מן המפה שעל צג הטלפון הנייד אני רואה שלא תהיה לי בעיה להעביר את הזמן עד שלוש: לא הרחק ממני מסתתרת בריכה אקולוגית ובהמשך הדרך משתרע גן בוטני גדול. הבריכה האקולוגית הגדולה מוקפת גומא ושיחי הרדוף נחלים הפורחים באדום ובלבן. שלדג עובר במהירות מעל המים ונעמד עם שללו על ענף בצדה השני של הבריכה. צמד ברווזים שחורים לבנים משתכשכים במים. מסביב שקט נפלא.

יום שישי. צהריים. כמעט מכל נקודה בדרום תל אביב אפשר לראות את הצריח המוזהב של הכנסייה הרוסית. לא פעם חשבתי לראות את הכנסייה מבפנים ודחיתי. עכשיו אני בקריית שלום והיא בטווח הליכה ברגל. הכביש עובר מתחת גשר רועש ומגיע אל חומתה המזרחית של הכנסייה. הפתעה: למרגלות החומה, בצל כמה עצים, קהל גדול צופה במה שנראה כקומדיה צבעונית. עוד רגע ועוד רגע ואני מבין שלא קומדיה לפני אלא תיאטרון רחוב המציג את המשפט המפורסם הנערך בסיום מחזהו של ברכט, "מעגל הגיר הקווקזי": השופט אצדק אמור לשפוט אם אשת המושל, ששכחה את בנה כשהיתה עסוקה באריזת שמלותיה היקרות, זכאית לקבל בחזרה את בנה. האפשרות האחרת היא שהילד יישאר בחזקתה של גרושה המשרתת שטיפלה בו ושמרה על חייו בחירוף נפש. מי שזכה לראות את זהירה חריפאי בתפקיד גרושה בהצגה שביים יוסף מילוא בתיאטרון חיפה לא ישכח.

שבעת המשתתפים, עוטי מסכות ולובשי בגדים צבעוניים, משמיעים את הטקסט בקולות רמים ובתנועות ידיים גדולות, שניים מהם על קביים גבוהים ואחד מלווה את הדיבורים בסלטות אקרובטיות. נהדר: העין עסוקה לא פחות מהאוזן. בקהל הגדול אנשים מכל הגילים, וגם עשרות ילדי גן המלווים בצחוקים רמים את המתרחש לעיניהם.

צוות השחקנים אינו מסתפק בכך אלא מבקש לראות אם המסר הדידקטי של ברכט עבר לצופים הקטנים: מי בעד להשאיר את הילד בידי גרושה? כתריסר אצבעות קטנות מתרוממות. מי בעד להחזיר אותו לאמו הביולוגית שבגדה בו והשאירה אותו מאחוריה, אבל עשויה להבטיח לו קיום עשיר ומעמד גבוה? שתי אצבעות וארבע עיניים ביישניות מסתכלות לצדדים.

אחת וחצי בצהריים. אחת הנשים בקהל אומרת לחברתה כי הכנסייה נפתחת רק בשלוש ואין מה למהר. השחקנים מורידים את המסכות וחוזרים לחזותם היומיומית. הם פורשים מחצלת ומניחים עליה סליים ופיתות. אין מה למהר. אני שואל את אחד השחקנים מי יכול לספר לי מה קורה פה, וחבריו מצביעים בלצון זה על זה עד שהאצבעות נעצרות על יפעת וינון צפריר. השניים קמים, מחווים קידה ליצנית מול חבריהם, ויושבים אתי בצל אחד העצים.